

APSTIPRINĀTA
ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas
direktora 01.10.2025. rīkojumu Nr. 2-4/9

Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas darbības stratēģija

2026.–2030. GADAM

Satura rādītājs

Ievads	2
Misija	2
Vīzija	2
Vērtības	2
Mērķgrupas	3
Prioritātes un mērķi	4
1. Valsts nodrošināto uzturlīdzekļu apmēra palielināšana līdz Ministru kabineta noteiktajam minimālajam bērna uzturlīdzekļu apmēram bez papildus budžeta līdzekļiem.....	4
2. Palielināts atgūto uzturlīdzekļu apmērs	5
3. Attīstīti klientiem (iesniedzējiem un parādniekiem) ērti un pieejami e-pakalpojumi.....	6
Pieejamo resursu un to plānotā izlietojuma, darbības spēju un risku analīze.....	7
Pieejamie resursi un to plānotais izlietojums	7
Institūcijas darbības spēju un risku analīze	7

Ievads

Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija (turpmāk – Fonda administrācija) ir Tieslietu ministrijas pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras izveidošanas mērķis ir Uzturlīdzekļu garantiju fonda (turpmāk – Fonds) apsaimniekošana. Fonda mērķis ir īstenot bērnu tiesības uz sociālo nodrošinājumu, garantējot minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērniem, kuri iegūst izglītību Latvijas Republikā un kuriem viens vai abi bērna vecāki nenodrošina uzturlīdzekļus.

Fonda administrācijas uzdevumi ir:

- 1) piesaistīt, uzkrāt un izmaksāt Fonda līdzekļus atbilstoši tā izveidošanas mērķiem;
- 2) mērķtiecīgi un efektīvi apsaimniekot Fonda līdzekļus, kā arī nodrošināt to izlietojuma kontroli;
- 3) reģistrēt personas, kurām izmaksāti uzturlīdzekļi no Fonda, un parādniekus, kā arī izsniegt ziņas par minētajām personām.

Tāpat Fonda administrācija veic centrālās iestādes pienākumus pārrobežu uzturlīdzekļu piedziņas lietās saskaņā ar Padomes 2008. gada 18. decembra regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās un Hāgas 2007. gada 23. novembra Konvenciju par uzturlīdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu.

Fonda administrācijas darbības stratēģija 2026.–2030. gadam izstrādāta, lai izvirzītu mērķus un uzdevumus nākamo piecu gadu periodam, nodrošinot kvalitatīvu un pārdomātu Fonda administrācijas pakalpojumu sniegšanu sabiedrībai. Saskaņā ar stratēģijā noteiktajām prioritātēm Fonda administrācija izstrādā darba plānu katram gadam, nosakot konkrētus pasākumus, izpildes termiņus un atbildīgās amatpersonas stratēģijā izvirzīto prioritāšu īstenošanai.

Misija

Īstenot bērna tiesību aizsardzību, nodrošinot valsts garantēto uzturlīdzekļu izmaksu bērniem un veicinot vecāku atbildību par bērna uzturēšanu, izmantojot modernus, efektīvus un sabiedrībai pieejamus risinājumus.

Vīzija

Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija ir moderna, digitāli attīstīta un sabiedrībā uzticama institūcija, kas efektīvi nodrošina uzturlīdzekļu izmaksu bērniem, veicina uzturlīdzekļu maksāšanu un sadarbojas ar valsts, pašvaldību un citām institūcijām mērķētai un individuālai parādnieku grupu sasniegšanai.

Vērtības

Fonda administrācija savā darbībā ievēro labas pārvaldības principu. Stratēģijas mērķu sasniegšanai īpaši svarīgas šādas vērtības:

1. Profesionalitāte

Fonda administrācija lēmumu pieņemšanas procesā nodrošina likumību un tiesiskumu. Fonda administrācijas amatpersonas un darbinieki ievēro ētikas normas un godprātīgi pilda savus pienākumus.

2. Sabiedrības intereses

Fonda administrācija pēc iespējas ievēro klientu vajadzības un pielāgo pakalpojumus to ērtībām. Fonda administrācija saimnieciski izmanto valsts budžeta līdzekļus, lai maksimāli aizsargātu bērna intereses.

3. Attīstība

Fonda administrācija pastāvīgi veicina pakalpojumu uzlabošanu un jaunu risinājumu īstenošanu, lai efektīvāk sasniegtu mērķus. Fonda administrācija pielāgojas mūsdienu sabiedrības vajadzībām.

Mērķgrupas

Mērķgrupa	Intereses / Vajadzības
Bērni un viņu pārstāvji (iesniedzēji)	Ātra, nepārtraukta un taisnīga uzturlīdzekļu izmaksa
Parādnieki	Vienkārša, motivējoša un taisnīga parādu atgūšanas procedūra
Citas iestādes	Efektīva sadarbība, integrēti IT risinājumi, funkciju izpildei nepieciešamo datu savlaicīga un precīza apmaiņa
Sabiedrība kopumā	Atbildīgas vecāku uzvedības veicināšana, sabiedrības resursu saprātīga izmantošana
Fonda administrācijas nodarbinātie	Saprotami darba procesi un pienākumi, pieejamas apmācības un veicinoša darba vide

Prioritātes un mērķi

Prioritāte	Mērķis
Uzturlīdzekļu izmaksas nodrošināšana	Valsts nodrošināto uzturlīdzekļu apmēra palielināšana līdz Ministru kabineta noteiktajam minimālajam bērna uzturlīdzekļu apmēram bez papildus budžeta līdzekļiem
Izmaksāto uzturlīdzekļu atgūšana	Palielināts atgūto uzturlīdzekļu apmērs
Digitālā attīstība	Attīstīti klientiem (iesniedzējiem un parādniekiem) ērti un pieejami e-pakalpojumi

1. Valsts nodrošināto uzturlīdzekļu apmēra palielināšana līdz Ministru kabineta noteiktajam minimālajam bērna uzturlīdzekļu apmēram bez papildus budžeta līdzekļiem

Situācijas apraksts

Lai rastu risinājumu, kas līdzsvarotu izmaksājamo uzturlīdzekļu apmēru ar pieejamajiem valsts budžeta līdzekļiem, 2020. gada 1. janvārī stājās spēkā grozījumi Uzturlīdzekļu garantiju fonda likumā, paredzot, ka valsts garantētie uzturlīdzekļi tiek atsaistīti no minimālās algas un tika noteikti konstantā apmērā. Tā rezultātā no Fonda izmaksātais uzturlīdzekļu apmērs šobrīd ir mazāks par normatīvajos aktos noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kādu katram vecākam jānodrošina katram savam bērnam neatkarīgi no viņa spējām un mantas stāvokļa.

Lai daļēji mazinātu šo atšķirību, 2025. gadā no Fonda izmaksājamais uzturlīdzekļu apmērs tika paaugstināts līdz 125 *euro* mēnesī bērniem līdz 7 gadu vecumam un 150 *euro* bērniem no 7 līdz 21 gada vecumam. Tomēr šie apmēri joprojām atpaliek no minimālā uzturlīdzekļu apmēra, kas 2025. gadā ir attiecīgi 185 *euro* un 222 *euro*.

Gads	No Fonda izmaksājamais apmērs		Minimālais uzturlīdzekļu apmērs	
	līdz 7 gadiem	7-21 gads	līdz 7 gadiem	7-21 gads
2020	107,50 <i>euro</i>	129 <i>euro</i>	107,50 <i>euro</i>	129 <i>euro</i>
2021	107,50 <i>euro</i>	129 <i>euro</i>	125 <i>euro</i>	150 <i>euro</i>
2022	107,50 <i>euro</i>	129 <i>euro</i>	125 <i>euro</i>	150 <i>euro</i>
2023	107,50 <i>euro</i>	129 <i>euro</i>	155 <i>euro</i>	186 <i>euro</i>
2024	107,50 <i>euro</i>	129 <i>euro</i>	175 <i>euro</i>	210 <i>euro</i>
2025	125 <i>euro</i>	150 <i>euro</i>	185 <i>euro</i>	222 <i>euro</i>

Šī neatbilstība nozīmē, ka bērni, kuru uzturlīdzekļus nodrošina valsts, saņem mazākus līdzekļus nekā tie, kuru pienākumu pilda vecāki. Tas ierobežo vienlīdzīgas iespējas un pilnvērtīgu bērnu interešu aizsardzību. Lai nodrošinātu maksimālu bērnu tiesību aizsardzību un vienlīdzīgu attieksmi, stratēģijas periodā ir nepieciešams pakāpeniski palielināt no Fonda izmaksājamo uzturlīdzekļu apmēru līdz Ministru kabineta noteiktajam minimālajam līmenim bez papildus budžeta līdzekļiem

. Šis solis stiprinās bērnu sociālo drošību un mazinās nevienlīdzību starp ģimenēm, kurās vecāki pilda savus pienākumus, un ģimenēm, kurās uzturlīdzekļus nodrošina valsts.

Sasniedzamie rezultāti

Sasniedzamais rezultāts	Esošā vērtība	Plānotā vērtība
No Fonda izmaksāto uzturlīdzekļu apmēra attiecība pret Ministru kabineta noteiktā minimālo bērna uzturlīdzekļu apmēru bez papildus budžeta līdzekļiem	68%	100%

2. Palielināts atgūto uzturlīdzekļu apmērs

Situācijas apraksts

Uzturlīdzekļu izmaksas nodrošināšana no Fonda līdzekļiem ir cieši saistīta ar regresa kārtībā veikto piedziņas efektivitāti. No parādniekiem atgūtie līdzekļi tiek ieskaitīti Fonda budžetā un kalpo kā resurss, lai nodrošinātu turpmākās uzturlīdzekļu izmaksas bērniem. Jo efektīvāk iespējams atgūt parādus no parādniekiem, jo lielākas iespējas Fondam ir palielināt izmaksājamos uzturlīdzekļu apmērus bez papildu budžeta līdzekļiem, tuvinot tos Ministru kabineta noteiktajam minimumam.

Vienlaikus ir svarīgi uzsvērt, ka uzturlīdzekļu nodrošināšana primāri ir katra vecāka pienākums. Lai nodrošinātu taisnīgu un atbildīgu sabiedrību, Fonda administrācija veicina, lai ikviens vecāks, arī tas, kura vietā uzturlīdzekļi izmaksāti no Fonda, pildītu savu pienākumu un segtu uzturlīdzekļus bērna uzturam.

Pašlaik situācija liecina, ka tikai 36,77% no visām uzturlīdzekļu izmaksas lietām tiek saņemtas iemaksas parāda segšanai, kas nozīmē, ka 63% gadījumu vecāks neveic maksājumus vispār. Tas būtiski ierobežo Fonda spēju nodrošināt lielāku finansiālo atbalstu bērniem. Tādēļ nākamajā stratēģijas plānošanas periodā uzsvars likts ne tikai uz to, lai maksājošie parādnieki veiktu lielākas iemaksas, bet arī, lai tie vecāki, kas līdz šim nav maksājuši neko, uzsāktu parāda atmaksu. Šāda pieeja ļaus palielināt to lietu proporciju, kurās tiek saņemtas iemaksas parāda segšanai, nodrošinot taisnīgāku un līdzsvarotāku atbildības īstenošanu.

Fonda administrācija izmanto vairākus mehānismus parādu atgūšanai, tostarp piespiedu piedziņu ar zvērinātu tiesu izpildītāju starpniecību. Tomēr šī pieeja nozīmē, ka parādnieka slogs palielinās, jo papildus uzturlīdzekļu parādam viņam jāmaksā arī tiesu izpildītāja izdevumi. Lai veicinātu efektīvāku uzturlīdzekļu parāda atmaksu un vienlaikus saglabātu parādnieku maksātspēju un līdzdalību ekonomiskajā aprītē, būtiski ir panākt lielāku īpatsvaru labprātīgi veiktiem maksājumiem. Tas ļautu vecākiem samērīgi segt uzturlīdzekļu parādus, vienlaikus izvairoties no pārmērīgas finansiālās slodzes, kas saistīta ar piespiedu izpildes procedūrām.

Sasniedzamie rezultāti

Sasniedzamais rezultāts	Esošā vērtība	Plānotā vērtība
Palielināts regresa kārtībā atgūto uzturlīdzekļu apmērs	16,4 miljoni ¹	20 miljoni
Palielināta to lietu proporcija, kurās Fondā tiek saņemtas iemaksas parāda segšanai	36,77% ²	50%
Palielināts to labprātīgi veikto uzturlīdzekļu maksājumu proporcionālais apmērs no kopējā atgūto līdzekļu apmēra, kas veikti bez piespiedu izpildes	32% ³	50%

3. Attīstīti klientiem (iesniedzējiem un parādniekiem) ērti un pieejami e-pakalpojumi

Situācijas apraksts

Mūsdienu sabiedrība sagaida, ka valsts pakalpojumi būs pieejami tiešsaistē, ērti lietojami un saprotami ikvienam. Klientiem – gan iesniedzējiem, gan parādniekiem – ir īpaši svarīgi, lai viņi varētu ātri iegūt informāciju par savu lietu statusu, saistībām un iespējamām maksājumiem, negaidot rakstisku atbildi vai klātienē vizīti. Savlaicīga un pārskatāma informācija stiprina uzticēšanos iestādei, nodrošinot, ka bērni saņem nepārtrauktu un taisnīgu atbalstu, bet parādniekiem tiek piedāvāta vienkārša un motivējoša procedūra parāda segšanai.

Tieši 2026.–2030. gadā digitālajiem rīkiem ir izšķiroša nozīme, jo šajā periodā valsts pārvalde kopumā pāriet uz plašāku digitālo risinājumu ieviešanu un Eiropas Savienības digitālās pārvaldības prasību īstenošanu. Būtiski ir nodrošināt, lai Fonda administrācijas pakalpojumi būtu ne tikai tehnoloģiski pieejami, bet arī klientiem draudzīgi – ar skaidru struktūru, vienkāršu valodu un intuitīvu lietojamību.

E-pakalpojumu attīstīšana ļaus samazināt iestādes administratīvo noslodzi dokumentu pieņemšanā, izskatīšanā un atbilžu sagatavošanā, jo liela daļa informācijas būs pieejama klientiem pašapkalpošanās režīmā. Tas savukārt ļaus efektīvāk izmantot iestādes resursus, stiprinot darba kvalitāti un uzlabojot pakalpojumu pieejamību.

Sasniedzamie rezultāti

Sasniedzamais rezultāts	Plānotā vērtība
Attīstīts e-pakalpojums “Informācija par uzturlīdzekļu lietas izskatīšanas procesu”	E-pakalpojuma jaunā versija ir izstrādāta un ieviesta

¹ Dati 31.12.2024.

² Dati 31.12.2024.

³ Dati 31.12.2024.

Pieejamo resursu un to plānotā izlietojuma, darbības spēju un risku analīze

Pieejamie resursi un to plānotais izlietojums

Cilvēkresursi ir viens no svarīgākajiem Fonda administrācijas darbības stūrakmeņiem. Pašlaik iestādē strādā 45 darbinieki (35 civildienesta ierēdņi un 10 darbinieki), un esošais personāla skaits ir pietiekams, lai nodrošinātu stratēģijā 2026.–2030. gadam izvirzīto mērķu izpildi. Lai gan nākamajā plānošanas periodā paredzēta vairāku jaunu iniciatīvu īstenošana, šo uzdevumu izpilde tiks nodrošināta, automatizējot iekšējos procesus, tādējādi veicinot, ka ar mazāku cilvēku skaitu iespējama efektīvāka darba izpilde.

Finanšu resursi pašreiz ir pietiekami, lai nodrošinātu uzturlīdzekļu izmaksu 2025. gadā noteiktajā apmērā, kā arī nodrošinātu Fonda administrācijas administratīvo funkciju izpildi. Lai palielinātu izmaksājamo uzturlīdzekļu apmēru, tiek plānots veicināt regresa kārtībā atgūto uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu.

Informācijas tehnoloģiju infrastruktūra šobrīd balstās uz modernizēto Uzturlīdzekļu garantiju fonda iesniedzēju un parādnieku reģistru, kā arī esošajiem e-pakalpojumiem un datu apmaiņu ar citiem valsts reģistriem. Esošie IT risinājumi ir funkcionāli, stabili un būtiski Fonda administrācijas darbības nodrošināšanā, un tie kopumā ir pietiekami stratēģisko uzdevumu izpildei. Vienlaikus, lai uzlabotu pakalpojumu lietojamību, ērtumu un pieejamību sabiedrībai, nākamajā plānošanas periodā tiks attīstīti esošie klientiem pieejamie e-pakalpojumi.

Materiāli tehniskie resursi un telpas ir pielāgotas mūsdienu vajadzībām un nodrošina modernas klientu apkalpošanas telpas un ērtu darba vidi.

Institūcijas darbības spēju un risku analīze

Stiprās puses ietver labi attīstītu attālināto pakalpojumu sniegšanu – lielākā daļa Fonda administrācijas procesu ir digitalizēti, nodrošinot klientiem ērtu un ātru pakalpojumu pieejamību. Administrācijas rīcībā ir labi attīstītas un automatizētas datu apmaiņas ar citām valsts informācijas sistēmām, kas ļauj nodrošināt efektīvu informācijas apriti, būtiski samazina manuālu datu ievadi un kļūdu risku, kā arī nodrošina regulāru datu atjaunināšanu un monitoringu. Pārrobežu lietās Fonda administrācija ir ieviesusi iSupport risinājumu, kas ļauj veikt drošu elektronisku lietu pārvaldību un starpinstitucionālu saziņu. Šis risinājums ne vien būtiski uzlabo sadarbību ar ārvalstu partneriem, bet arī nodrošina atbilstību Eiropas Savienības digitālās pārvaldības prasībām, kuras jāievieš līdz 2030. gadam saskaņā ar EU Digitalizācijas regulu.

Papildus tam būtiska Fonda administrācijas stiprā puse ir pieredzējušais un kompetentais personāls, kas nodrošina kvalitatīvu lietu izskatīšanu, konsultē klientus un aktīvi iesaistās uzlabojumu ieviešanā. Iestāde konsekventi īsteno klientcentrētu pieeju, pielāgojot pakalpojumus sabiedrības vajadzībām, vienkāršojot procedūras un uzlabojot komunikāciju, īpaši akcentējot "konsultē vispirms" principa ievērošanu.

Šobrīd pastāv izaicinājumi, kas saistīti ar atsevišķu klientu grupu zemajām digitālajām prasmēm, kas ierobežo šo iedzīvotāju spēju izmantot pieejamos attālinātos pakalpojumus bez starpniekiem vai klātienes atbalsta. Fonda administrācijas administratīvā kapacitāte periodiski ir nepietiekama, ievērojot mainīgās klientu plūsmas svārstības. Lai arī Fonda administrācija ir ieviesusi modernus digitālos risinājumus, būtu nepieciešami attīstīt klientiem pieejamajos e-pakalpojumus, lai tajos klienti varētu veikt plašāku pašapkalpošanās darbību loku, tādā veidā atslogojot Fonda administrācijas darbiniekus un veicinot informācijas aprites ātruma pieaugumu.

Attiecībā uz pārrobežu sadarbību, viena no būtiskākajām vajadzībām ir atkarība no citu valstu institūciju pieejas un digitalizācijas līmeņa. Tas ietekmē lietu izskatīšanas ātrumu un datu apmaiņas efektivitāti, kā arī sarežģī vienotu elektronisko risinājumu ieviešanu visās sadarbības valstīs.

Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas direktors

Edgars Līcītis